

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 18 ΜΑΪΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ : ΙΣΤΟΡΙΑ**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Ποια ήταν η εξωτερική πολιτική του Καποδίστρια μετά την άφιξή του στην Ελλάδα (1828);

Μονάδες 13

A.1.2. Ποια ήταν η ηγεσία της επανάστασης του 1922, ποιες οι απαιτήσεις της και ποιες εξελίξεις ακολούθησαν μέχρι το τέλος του έτους;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. Η Παλινόρθωση

β. Η Μεγάλη Ιδέα

γ. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Μονάδες 15

A.2.2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

α. Με το άρθρο 10 της Συνθήκης της Αδριανούπολης η Πύλη αποδέχεται το «σχέδιο των τριών τμημάτων».

β. Η παραχώρηση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα έγινε το 1881.

γ. Το Αντιδιεθνιστικό Σύμφωνο είχε σκοπό τον αγώνα κατά του κομμουνισμού και την υποστήριξη των φασιστικών καθεστώτων.

δ. Στη διάσκεψη του Λιβάνου λύθηκε το πρόβλημα του αποπλισμού των αντάρτικων ομάδων, αλλά δε συγκροτήθηκε κυβέρνηση εθνικής ενότητας.

ε. Τα Δωδεκάνησα ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα στις 7 Μαρτίου 1948.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που σας δίνονται στα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να προσδιορίσετε την κοινωνική προέλευση των φιλελλήνων, να αναφέρετε τις αιτίες-πηγές της εμφάνισης του φιλελληνισμού και να αποτιμήσετε το φιλελληνισμό ως κίνημα.

Οι Φιλέλληνες

Επιγραμματικός είναι ο χαρακτηρισμός του φιλελληνισμού από τον Γερμανό ιστορικό Mendelssohn Bartholdy: «ο φιλελληνισμός, γράφει, είχε γίνει μια δύναμη. Ισοπέδωσε τις μέγιστες πολιτικές αντιθέσεις και ένωσε τα εχρικά πολιτικά κόμματα σ΄ ένα κοινό ενθουσιασμό. Επέδρασε, όπως

συνήθως ενεργούν μόνο τα θρησκευτικά κινήματα: γκρέμισε τους μεσότοιχους των κοινωνικών τάξεων και των εθνικών συνειδήσεων. Με τους αριστοκράτες πήγαν οι πληβείοι χέρι με χέρι, αρμονικά, ως προς αυτό το ζήτημα, με τους ριζοσπάστες οι συντηρητικοί, με τη γερμανική νεολαία και τους Γερμανούς σοφούς οι Γάλλοι νομιμόφρονες, όπως ο Chateaubriand, ο Richelieu και ο Villèle. Παντού ονειρεύονταν τη «ματοβαμμένη ορφανή του ευρωπαϊκού πολιτισμού» (δηλαδή την Ελλάδα). Αλλά ο ενθουσιασμός τότε μόνο θα είχε σημασία, όταν θα υψωνόταν πάνω από τον λόγο, για να γίνει πράξη. Και πραγματικά ο φιλελληνισμός θ' αποκτούσε όχι μόνο πιστούς από όλες τις κοινωνικές τάξεις και τα έθνη, αλλά και τους αποστόλους και τους μάρτυρές του ... Μάταιες ήταν οι απαγορεύσεις της αστυνομίας και των κυβερνήσεων, μάταια νουθετούσε η στοχαστική φρόνηση μερικών «γέρων», μάταια ακόμη κουνούσε αποδοκιμαστικά το ολύμπιο κεφάλι του ένας Goethe. Είχε πια ξυπνήσει ο πόθος για μια μεγάλη παγκόσμια επιχείρηση. Σταυροφορικές ιδέες κυκλοφορούσαν σε όλο τον κόσμο».

Ο φιλελληνικός αυτός ενθουσιασμός ήταν γενικός, έγινε «θρησκεία της νεότητας και των γερατειών», κατά την έκφραση του ιδίου Γερμανού ιστορικού. «Ελληνομανία» την ονομάζει η αυστριακή κατασκοπεία και τους φιλέλληνες «ελληνομανείς», επισημαίνοντας ιδίως την κίνηση του Αμβούργου.

(Απ. Βακαλόπουλου, Ιστορία Νέου Ελληνισμού, Ε', σελ. 576-77)

Ο κίβδηλος φιλελληνισμός

.....
Εκτός από τους ιδεολόγους που στρατολογούνταν στα φιλελληνικά κέντρα, καταγράφονταν και τυχοδιώκτες, καθυστερημένοι πλανόδιοι ιππότες, που έφταναν στην Ελλάδα τελείως άποροι, όπως π.χ. ορισμένοι στο Αμβούργο, που ήλπιζαν να κάνουν την τύχη τους στην ξένη χώρα, να πάρουν παράσημα, μεγάλους βαθμούς και διπλώματα. Γι' αυτούς η Ελλάδα ήταν η χώρα με το ένδοξο παρελθόν, αλλά και με το άγνωστο και γεμάτο υποσχέσεις μέλλον. Αγανακτισμένος αγνός Αμερικανός φιλέλληνας, ο Jarvis, λέγει, ότι είχαν κατεβεί στην Ελλάδα με την πρόφαση να τη βοηθήσουν, αλλά στην πραγματικότητα από επιθυμία να διαφημιστούν οι ίδιοι, να βοηθήσουν τους εαυτούς των και να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους. Ντρέπεται και ο φίλος του συμπατριώτης Miller για λογαριασμό αυτών που ζητούν χρήματα. Πάντως, απ' όποιες ιδέες και ανεμπνέονταν οι νέοι αυτοί αξιωματικοί, υπαξιωματικοί, οπλίτες, φοιτητές κ.λ.π., γεγονός πρέπει να θεωρηθεί, ότι πολλοί ονειρεύονταν να κάνουν στο έδαφος της κλασσικής Ελλάδας μια σταδιοδρομία που η πατρίδα τους τους την αρνούσαν. Όλοι τους όμως συγκινούνται με την ιδέα ότι ένας σκλαβωμένος από αιώνες λαός θέλει ν' αποκτήσει την ελευθερία του, ότι αγωνίζεται ακόμη και για τη ζωή του, καθώς και για την τιμή των γυναικών και των παιδιών του. Και το θεωρούν τιμή τους να πολεμήσουν για μια υπόθεση τόσο δίκαιη και ευγενικιά.

(Απ. Βακαλόπουλου, Ιστορία Νέου Ελληνισμού, ΣΤ', σελ. 993)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

α. Να εξηγήσετε τους λόγους της μεταστροφής της Γαλλίας και της Αγγλίας μετά την επάνοδο του βασιλιά Κωνσταντίνου.

Μονάδες 13

β. Να επισημάνετε τα σφάλματα και τις παραλείψεις της ελληνικής στρατιωτικής ηγεσίας.

Μονάδες 12

Η στάση των ξένων Δυνάμεων απέναντι στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1919-1922.

Μόνον την 22αν Μαρτίου 1922 (νέο ημερολόγιο) κατωρθώθη η σύγκλησις αὕτη, (διάσκεψις του Παρισίου), ἀλλ' ὑπὸ περιστάσεις, ἀληθινὰ δυσμενεῖς, δια τὴν Ελλάδα.

Ἡ Γαλλία ἤδη εἶχεν υπογράψει, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1921, τὴν ὀριστικὴν συνθήκην με τὸν Κεμάλ καὶ δὲν ἀπέκρυπτε πλέον ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν τὰς υποχρεώσεις που εἶχεν ἀναλάβει ἀπέναντι τοῦ Κεμάλ, ὅπως ἐπιδιώξει ριζικὰς μεταρρυθμίσεις τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν. Ὁ γαλλικὸς τύπος ἐξ ἄλλου εἶχε ξεσπαθώσει ὑπὲρ τῶν Τούρκων. Καὶ ἡ γαλλικὴ κοινὴ γνώμη εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ ἓνα ἀδικαιολόγητον καὶ ἀνεξήγητον φιλοτουρκισμὸν.

Ὡς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, αὕτη ἀπέδιδε τὸν ἀναβρασμὸν τῶν Ἰνδιῶν, που ἦτο τότε πολὺ μεγάλος, εἰς τὴν παράτασιν τοῦ Μικρασιατικοῦ πολέμου καὶ ἐν γένει εἰς τὴν στάσιν που ἐτήρει αὕτη στὴν Ἀνατολή. Ἐπίστευεν ἐπομένως ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις, ὅτι ἡ ταχεῖα συνομολόγησις τῆς εἰρήνης ἀπετέλει ἐθνικὴν ἀνάγκην. Αὐτὰ εἶχε δηλώσει εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Λόρδων ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Κώρζον.

Ἀλλ' ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις, γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὴν εἰρήνην, εἶχε στα χέρια τῆς ἓνα δυνατό ὄπλο, που τῆς το ἔδωσεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὅταν εἰς αὐτὴν ἐνεπιστεύθη τὴν ὅλην Ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν. Δὲν εἶχε παρά νὰ περιορίσῃ τὰς ἑλληνικὰς αξιώσεις καὶ ἡ εἰρήνη θὰ συνωμολογεῖτο.

(Κ. Ζαβιτζιάνου, Ἀναμνήσεις ..., Β', σελ. 127-128)

Τὸ μέτωπο ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἔχει διασπαστεῖ. Τὸ Α' σῶμα στρατοῦ ἀναγκάζεται νὰ εγκαταλείψει τὸ Ἀφιὸν Καραχισάρ. Ἀκολουθοῦν τὴν υποχώρησιν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀρμένιοι, ἀναστατώνοντας τὴ συνοχὴ τῶν δυνάμεῶν μας. Μέσα σ' αὐτὴ τὴ σύγκυση χάνεται ὁ μοναδικὸς ἀσύρματος τοῦ Α' σώματος στρατοῦ με ἀποτέλεσμα νὰ μὴν ἔχει τὰ μέσα νὰ ἐπικοινωνήσῃ με τὴ Στρατιὰ. Κι ἐνῶ δεχόταν τὶς ἐπιθέσεις τοῦ κύριου ὄγκου τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, τὸ Β' σῶμα δὲν ἔσπευδε νὰ το ἐνισχύσει περιμένοντας διαταγὰς ἀπὸ τὴ Σμύρνη. Ὁ Κεμάλ διεύθυνε ὀπτικὰ τὴ μάχη καὶ ὁ Χατζανέστης ἀπὸ ἀπόστασις 500 σχεδὸν χιλιομέτρων. Ὁ ἀντιστράτηγος Σπυρίδωνας γράφει: «Ὁμολογοῦ μὲνως τοιαύτη σκανδαλώδης εὐνοία πρὸς τὸν Μουσταφά Κεμάλ δὲν ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ εὐχηθῆ, οὐδέ κατ' ὄναρ* νὰ φαντασθῆ οὗτος δι' εαυτὸν καὶ δια τὸν στρατὸν του!».

(Δημ. Φωτιάδη, Ἐνθυμήματα, τομ. Α', σελ. 203)

*οὐδέ κατ' ὄναρ=οὔτε στ' ὄνειρό του.